

DISCURS DE PRESA DE POSSESIÓ

Presidència de la Societat Catalana de Cirurgia

A. Sitges-Serra

Dijous, 6 d'Octubre de 2005.

Amfiteatre Gimbernat. Real Acadèmia de Medicina

Hauria de començar aquest breu parlament expressant quan honrat em sento d'esdevenir el 23è president de la SCC. Però prefereixo dir-vos, en primer lloc, que el sentiment que em poseeix ara té més aviat a veure amb la responsabilitat que assumeixo.

Qui és el vostre president?

Em vaig coure al foc dels anys 60, potser vaig quedar un pèl sobtat, vaig pujar com un soufflé als 80 i vaig ser gratinat als 90. Aviat farà 30 anys que el Dr. Sitges Creus va ser el vostre president i per tant la meua elecció representa un genuí canvi generacional.

No porto logos a la roba ni marques a les sabates. Sóc políticament incorrecte perquè he tractat de mantenir un discurs independent i lliure encara que cogui. No podia ser altrament ja que sempre m'han encandilat les personalitats de classificació impossible com ara Machado, Wittgenstein, Aranguren o Lévy-Strauss per citar alguns dels meus mentors intel·lectuals més preuats.

Els 54 anys que porto viscuts m'han convençut que la saviesa és clàssica i senzilla, i es troba continguda als llibres arquetípics com el Tao o el Eclesiastès per posar dos exemples paradigmàtics.

He esdevingut un cínic pel que fa al poder, cada cop menys creatiu i més ensimismat, i poques autoritats han merescut el meu respecte. És per això que el gest de Diògenes davant d'Alexandre Magne gaudeix d'un lloc privilegiat entre les meves imatges de capçalera. Crec que cal refer una societat civil que ha esdevingut hostatge de la política i víctima d'una gestió partidista i burocratitzada. Aquesta ha estat per a mi la més poderosa raó per presentar-me en aquesta presidència.

Deia Kierkegaard que els desigs i les actituds dels homes es conformen en relació a com viuen el temps. Els estetes viuen al dia, com propugnà Horaci, els compromesos amb una trajectòria curricular viuen el temps de la seva existència i, finalment, hi ha els que viuen en relació al temps quasi infinit de l'univers, de la Creació, els homes religiosos. Jo he tractat de viure en un equilibri tensional dins d'aquesta plasticitat del temps, de

manera que quan un temps es fractura pugui ser recomposat amb un altre. Crec que aquest és un dels camins a la felicitat i al equilibri psiquí tan amenaçat als nostres dies. De triar una altra professió m'hagués reincarnat en Elton John, Mark Knopfler o Eric Clapton perquè han estat cims de l'expressió musical i excepcions dins la devaluació ètica i estètica del segle que hem deixat enrera. O si no esportista, intentat el decathlon o els 3.000 m obstacles perquè, com deia Cela: "En España quien resiste gana" o si preferiu Goethe "amb les pedres que altres posen al teu camí podràs aixecar bells edificis".

Parlem ara de la nostra societat i del seu futur immediat sota la Junta Directiva que avui emprèn un nou mandat. I us en parlaré en tres "Cs": ciència, cultura i condicions de treball.

Pel que fa a la recerca en cirurgia, val a dir que Catalunya segueix sent la comunitat més activa i exitosa de l'Estat espanyol. Al darrer Congrés de la Asociación Española de Cirujanos, un terç de les comunicacions lliures llegides provingueren del nostre país, o potser hauria de dir de la nostra nació. Cal continuar en aquesta línia i apujar el llistó. Cal generar més idees. Cal fer més estudis prospectius. Ens cal col.laborar més entre serveis i centrar-nos en línies competitives. El món de la recerca està sent monopolitzat per les grans institucions de recerca bàsica que han seduït al poder tan necessitat de continguts que omplim la buidor del seu discurs. D'això n'hem d'estar satisfets, però sovint els laboratoris de recerca biomèdica caminen lluny dels problemes reals dels nostres pacients. Hem de defensar la recerca clínica, la recerca traslacional, com un dels nostres patrimonis més preuats. Hem de ser presents als organismes que concedeixen ajuts per a la recerca i hem d'aconseguir fer-nos respectar més. Hem d'ajudar als companys més motivats i capaços, i protegir i estimular els lideratges científics naturals. Pel que fa a la cultura, als valors que desitjariem promoure dins de la nostra societat, insistirem en mostrar el recte camí de les cinc "Es": exigència, equilibri, estudi, ètica i ecologia.

1) **Exigència.** La reivindicació de la vàlua social de la nostra feina i la represa de les vocacions quirúrgiques de la major qualitat passa per una major exigència amb nosaltres mateixos en els camps de l'assistència, de la formació, de la recerca i de la integritat. Cal que auditem la nostra pròpia activitat. Cal generalitzar les sessions de morbiditat i mortalitat, no només al hospitals amb formació per a MIR on, d'acord amb el futur programa de l'especialitat seran necessàries, sinó en tots els entorns hospitalaris. En la

mesura que siguem exigents amb nosaltres mateixos ho podrem ser també a l'hora de negociar amb l'administració o les asseguradores.

2) **Equilibri.** El sistema MIR i la democratització de l'ensenyament superior han alterat profundament la sociologia de la nostra societat. Avui la SCC inclou més de 600 cirurgians de tots els estrats socials i de diferents perfils: hospitalaris, acadèmics, privats totals, privats parcials, comarcals, rurals, universitaris, mediàtics, ecològics, polítics, i diverses combinacions d'aquests. Si en aixó afegim la creixent feminització de la Cirurgia General ens trobem davant d'una important diversitat de sensibilitats i necessitats. I parlant de feminització, galanteria obliga, vull esmentar que per primer cop hi haurà una cirurgiana general a la Junta Directiva de la SCC: la Dra. Maribel García-Domingo. Cal, doncs, una societat que sense renunciar a l'exigència de la que acabem de parlar reconegui les diferències i doni oportunitats a tots aquells que des del seu àmbit poden fer-nos créixer com a grup.

3) **Estudi.** Aquesta Junta, continuant la feina feta per l'anterior, seguirà oferint oportunitats per a l'estudi i la formació continuada. Les actualitzacions i les notes de tècnica quirúrgica, en les que ja han participat més de 70 socis, han estat ben rebudes i seguiran en cartell coordinades pel Salva Navarro. L'any passat vam cloure el primer cicle de tres anys de sessions de formació continuada. Acabem de donar els diplomes acreditatius als cirurgians que hi van participar regularment. Em dol constatar que l'assistència ha estat migrada i que l'esforç fet per la comissió de formació continuada no ha estat prou reconegut. Tanmateix aquest any obrim novament, sota la tutoria d'en JM^a Badía i Eloy Espín, el cicle a tots els socis i molt especialment als doctorandos i als MIR. Al 2006 entrarà en vigor un nou Programa de Formació MIR que inclou la obligació de seguir cursos de formació en recerca, fisiopatologia i bioètica. Creiem que la SCC és un àmbit idoni per oferir aquesta docència ja que entre tots sumem competències sobrades per fer-la bé.

4) **Ètica assistencial.** Els que heu treballat amb mi sabeu com aprecio les tres virtuts bàsiques que fan possible el veritable treball en equip: reponsabilitat, solidaritat i puntualitat. Per sobre de les eines i les tecnologies cal seguir defensant la compassió i la modèstia. Els cirurgians som propensos a la vanitat i sovint preferim la heroïcitat inútil a la pal·liació compassiva. La societat ens demana més cura en les indicacions de les intervencions, en l'assistència al pacient operat i en el control de la part de la despesa sanitària de la que som directament responsables. i aixó té també que veure amb la

5) **Ecologia.** Crec en la simetria de l'acció. Tot el que fem ens retorna d'una manera o una altre. Si no volem que la cobdícia ens acabi ensorrant a tots, haurem de posar el nostre gra de sorra per protegir l'entorn. El mal maneig dels antibiòtics, l'abús dels fungibles, els luxes tecnològics innecessaris, el malbaratament de l'aigua mentre ens rentem, i un llarg etcètera formen part de la petita però significativa contribució que podem fer el cirurgians per preservar l'entorn.

Pel que fa a la darerra C -les condicions de treball- la nostra Junta desitjaria que el període que s'obra fos recordat com un període on es va aconseguir millorar la nostra autoestima, augmentar la nostra influència i fer créixer el nostre prestigi. Creiem que aixó passa per establir un diàleg obert entre tots el socis de la SCC sobre aquelles qüestions que ens preocupen però que tradicionalment han estat objecte de discussions de passadissos i mai d'un tractament públic. Cada dilluns de sessió, al "Racó del soci", dedicarem vint minuts a parlar de les condicions del nostre treball en el sentit més ampli de la paraula. Creiem que aquest és un pas decisiu per a la democratització i la transparència de la nostra societat. També és un pas previ per negociar amb fermesa. Si se'ns demana assolir estàndars de qualitat europeus, administració i asseguradores han d'assumir que hauran de pagar en euros i no en pesetes disfressades.

A partir de 12 propostes que us faré el proper dilluns, i d'altres que esperem arribin a la Junta des de vosaltres, els socis, intentarem dinamitzar el diàleg per tal de compartir més valors i d'avançar cap a una major unitat d'acció sense la qual la nostra veu mai serà escoltada pels qui decideixen en lloc nostre.

Per acabar voldria fer-vos un discurs sobre el meu discurs, un meta-discurs, diguem-ne, per tal d'estar segur que m'he fet entendre. Però per sort per a vosaltres, el temps de l'ara i aquí s'acaba i n'hi ha un altre –una agenda de quatre anys- que espera. N'hi ha prou que digui que no he volgut fer un discurs neutre o de simple complaença. Gràcies novament per la confiança que heu dipositat en aquesta nova Junta i gràcies per endavant a tots els que col.laborareu amb ella. Us necessitarem a tots.